

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę
z kodem*

EGZAMIN W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw zadań zawiera 16 stron i 20 zadań.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Wszystkie zadania rozwiąż długopisem lub piórem.
4. Do niektórych zadań podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:

X	B.	C.	D.
----------	----	----	----
5. Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

(X)	B.	X	D.
------------	----	----------	----
6. Do niektórych zadań podane są dwie odpowiedzi:

A.	B.	lub	TAK	NIE
----	----	-----	-----	-----

Tylko jedna z nich jest prawdziwa. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:

X	B.	lub	TAK	NIE
----------	----	-----	-----	----------------
7. Pozostałe zadania wykonuj zgodnie z poleceniami. Rozwiązania zadań zapisuj czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Na ostatniej stronie znajduje się **Brudnopis**, z którego możesz skorzystać. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KWIECIEŃ 2013

**Czas pracy:
do 80 minut**

Powodzenia!

GH-H8-132

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 1.

Egipcjanie wynaleźli pismo hieroglificzne (obrazkowe). Pomysł zapisywania informacji przywędrował z sąsiedniego kraju, Mezopotamii. Obrazek oznaczał jeden lub kilka wyrazów. Hieroglify wykorzystywano jedynie do zapisów na kamiennych płytach, dlatego właśnie musiały być ryte dłutem. Pismo stosowane do zapisów na papirusie Egipcjanie wynaleźli później. Używali do tego naturalnych piór i czerwonego lub czarnego atramentu.

Na podstawie: H. Reichardt, *Starożytny Egipt*, Wrocław 1998.

Zadanie 1. (0–3)

Uzupełnij zdania informacjami z ramek. Wpisz w każdą lukę odpowiednią literę.

1. Pierwsi informacje zapisywali _____.

Egipcjanie	A
------------	---

mieszkańcy Mezopotamii	B
------------------------	---

2. Hieroglify używano do pisania na _____.

kamiennych tablicach	C
----------------------	---

zwojach papirusu	D
------------------	---

3. Do zapisu znaków na papirusie potrzebne było _____.

pióro	E
-------	---

dłuto	F
-------	---

Zadanie 2. (0–2)

Uporządkuj zgodnie z kolejnością chronologiczną narodziny religii. Wpisz do tabeli odpowiednią literę A lub B, lub C.

1.	Religia chronologicznie pierwsza	
2.	Religia chronologicznie trzecia	

chrześcijaństwo	A
-----------------	---

islam	B
-------	---

judaizm	C
---------	---

Na podstawie ilustracji i opisu wykonaj zadanie 3.

Źródło: *Zarys historii Polski*, pod red. J. Tazbira, Warszawa 1979.

Pracowali ciężko na roli. W ich życiu dużą rolę odgrywała przyroda. To ona wyznaczała terminy zajęć gospodarskich, regulując rytm życia zawodowego.

Zadanie 3. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

Ilustracje i opis dotyczą życia dawnego _____.

chłopa	A
--------	---

rzemieślnika	B
--------------	---

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 4.

Źródło: M. Biskup, *Wojna trzynastoletnia*, Kraków 1990.

Zadanie 4. (0–1)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Ilustracja przedstawia budowle wykonane w stylu

- A. romańskim.
- B. gotyckim.
- C. renesansowym.
- D. barokowym.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 5.

Wymurował miasto, które od imienia swego nazwał Kazimierzem, jak również wiele miast mocnymi murami i wysokimi wieżami, nadzwyczaj głębokimi rowami i innymi urządzeniami obronnymi otoczył. Za czasów tego króla, w lasach, gajach i dąbrowach tyle założono wsi i miast, ile kiedy indziej nie powstało w Królestwie Polskim.

Na podstawie: *Kronika Jana z Czarnkowa*, Kraków 2001.

Zadanie 5. (0–3)

Uzupełnij zdania informacjami z ramek. Wpisz w każdą lukę odpowiednią literę.

1. Kronikarz opisał rządy _____.

Kazimierza Odnowiciela	A
------------------------	---

Kazimierza Wielkiego	B
----------------------	---

2. W tekście przedstawiono działania w zakresie polityki _____.

wewnętrznej	C
-------------	---

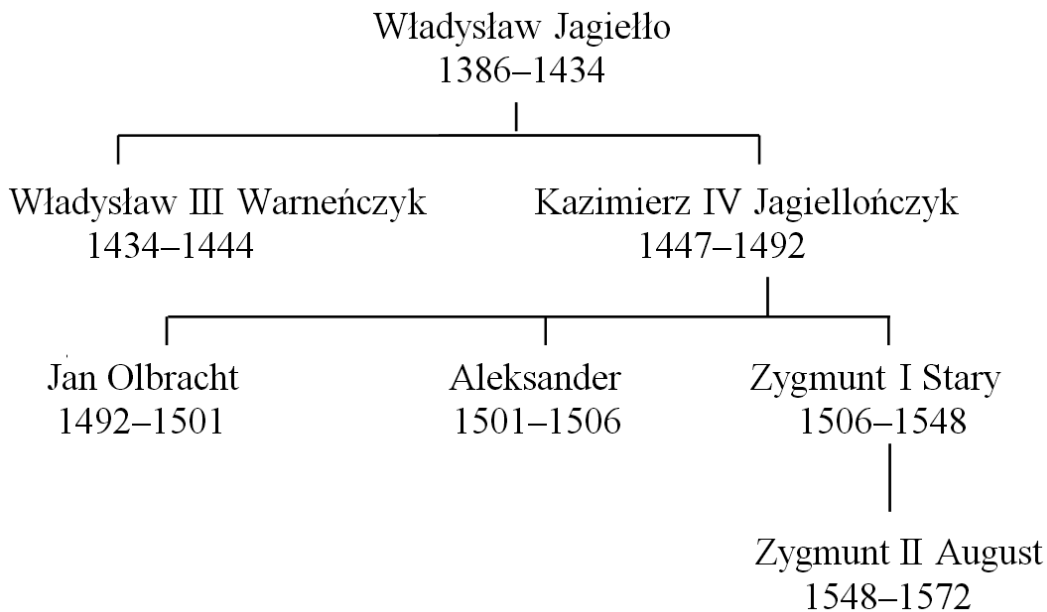
zewnętrznej	D
-------------	---

3. W celu wzmocnienia obronności kraju władca _____.

zakładał wsie	E
---------------	---

otaczał miasta murami	F
-----------------------	---

Na podstawie tablicy genealogicznej wykonaj zadania 6. i 7.

Na podstawie: *Polska na przestrzeni wieków*, praca zbiorowa pod red. J. Tazbira, Warszawa 1995.

Zadanie 6. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

Tablica genealogiczna przedstawia władców z dynastii _____.

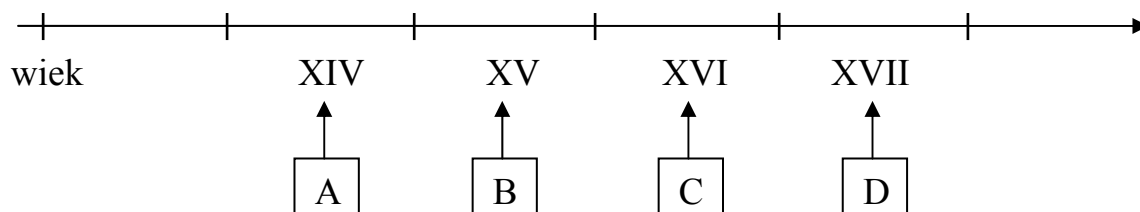
Piastów	A
---------	---

Jagiellonów	B
-------------	---

Zadanie 7. (0–1)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Wiek, w którym panował Kazimierz Jagiellończyk został zaznaczony na taśmie chronologicznej literą

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 8.

Podczas pierwszej wolnej elekcji w 1573 roku szlachta wybrała Henryka Walezego na króla Polski. Jego imieniem nazwano artykuły, które musiał zaprzysiąc każdy nowo wybrany władca. W artykułach zobowiązano króla do przestrzegania przywilejów szlacheckich.

Na podstawie: T. Biber, M. Leszczyński, *Poczet władców Polski*, Poznań 1997.

Zadanie 8. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

1.	Pierwszym królem elekcyjnym wybranym w XVI wieku był Henryk Walezy.	TAK	NIE
2.	Każdy król przysięgał, że będzie przestrzegał przywilejów szlacheckich.	TAK	NIE

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 9.

W 1791 roku Sejm Czteroletni uchwalił Konstytucję 3 maja. W ten sposób chciano zreformować i umocnić państwo osłabione w wyniku I rozbioru. Reformę państwa przerwali zdrajcy, którzy zawiązali konfederację targowicką i wezwali do Polski wojska rosyjskie.

Zadanie 9. (0–1)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie wydarzenia opisane w tekście, to:

- A. zawiązanie konfederacji targowickiej → uchwalenie Konstytucji 3 maja → przeprowadzenie I rozbioru.
- B. przeprowadzenie I rozbioru → zawiązanie konfederacji targowickiej → uchwalenie Konstytucji 3 maja.
- C. przeprowadzenie I rozbioru → uchwalenie Konstytucji 3 maja → zawiązanie konfederacji targowickiej.
- D. uchwalenie Konstytucji 3 maja → przeprowadzenie I rozbioru → zawiązanie konfederacji targowickiej.

Na podstawie mapy wykonaj zadanie 10.

Królestwo Polskie

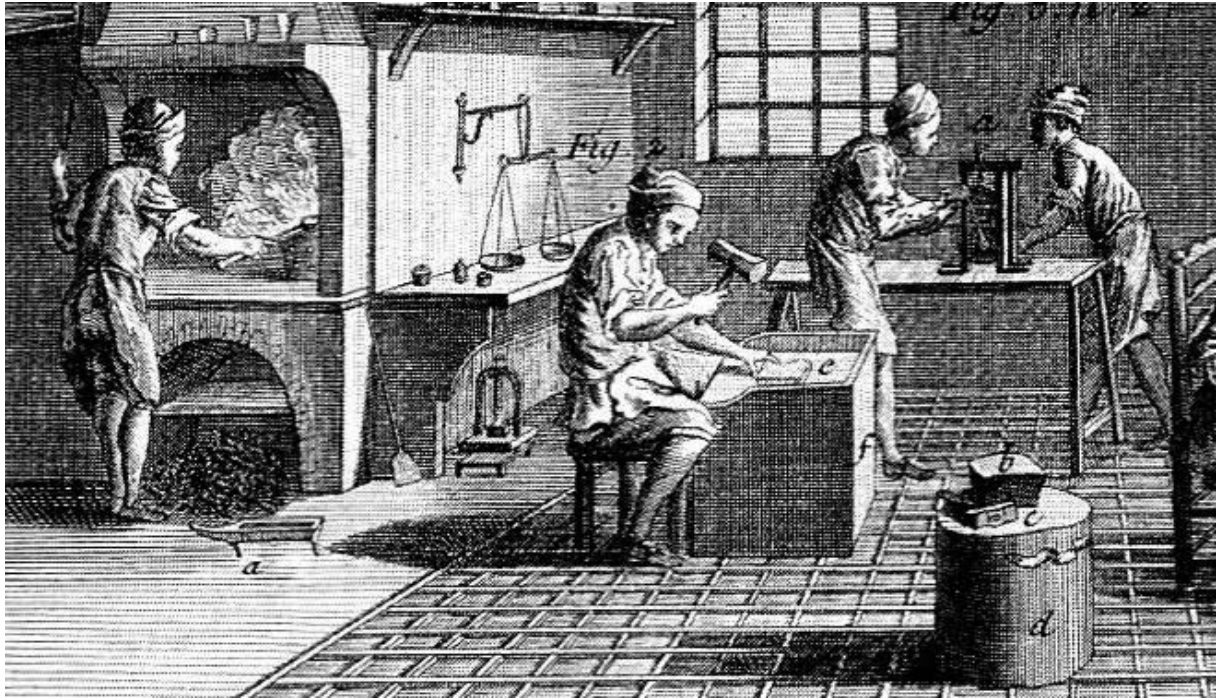
Źródło: *Polska na przestrzeni wieków*, praca zbiorowa pod red. J. Tazbira, Warszawa 1995.

Zadanie 10. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

1.	Mazowsze należało do Królestwa Polskiego.	TAK	NIE
2.	Kraków był stolicą Królestwa Polskiego.	TAK	NIE

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 11.

Źródło: <http://historiagospodarcza.pl/wp-content/uploads/2011/02/logo.jpg>

Zadanie 11. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

Ilustracja przedstawia osoby pracujące w _____.

zakładzie rzemieślniczym	A
--------------------------	---

fabryce	B
---------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 12.

Żadne z trzech mocarstw rozbiorowych nie zakładało, przystępując do wojny światowej, wyzwolenia narodu polskiego. Wszystkie jednak chciały wykorzystać Polaków i ziemie polskie do swoich celów. Dowodzący armiami opublikowali odezwy, w których obiecywali Polakom pomoc w odzyskaniu niepodległości. Przebieg działań wojennych wykazał, że obietnice państw zaborczych nie miały pokrycia.

Na podstawie: A. Dybkowska, J. Żaryn, M. Żaryn. *Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności*, Warszawa 1994.

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij zdania informacjami z ramek. Wpisz w każdą lukę odpowiednią literę.

1. Przed I wojną światową _____.

istniało samodzielne państwo polskie	A
--------------------------------------	---

ziemie polskie znajdowały się pod zaborami	B
--	---

2. Rosja, Prusy, Austria w czasie I wojny światowej dążyły do _____.

wyzwolenia narodu polskiego	C
-----------------------------	---

wykorzystania Polaków do swoich celów	D
---------------------------------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 13.

Kanał telewizyjny Discovery Channel skierowany jest do wszystkich ludzi ciekawych świata. Ten telewizyjny kanał nadaje programy zachęcające do podejmowania nowych wyzwań. Jego bohaterami są niezwykli ludzie, realizujący swoje pasje.

Zadanie 13. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

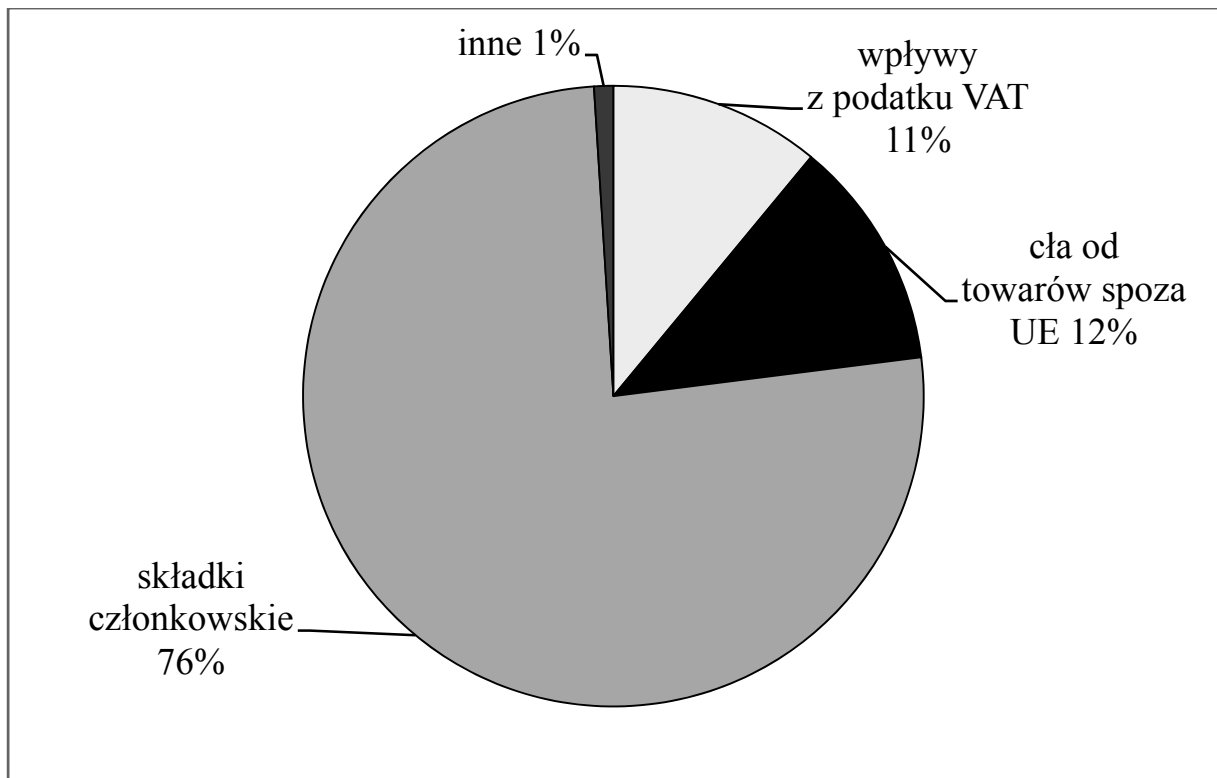
Discovery Chanel to kanał telewizyjny skierowany do osób zainteresowanych oglądaniem programów _____.

pokazujących ciekawe miejsca i ludzi	A
--------------------------------------	---

poświęconych gospodarce i polityce	B
------------------------------------	---

Na podstawie wykresu wykonaj zadanie 14.

Główne źródła dochodów budżetowych Unii Europejskiej

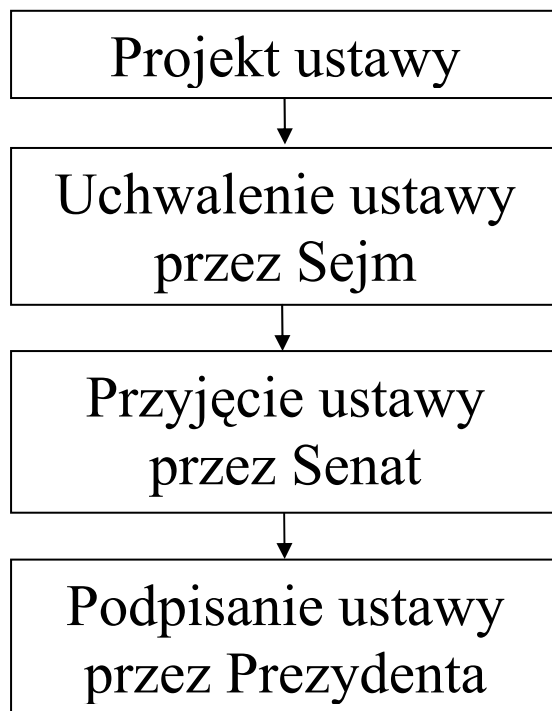
Na podstawie: http://www.een.sopot.pl/templates/422/files/file/budzet_UE.pdf

Zadanie 14. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

1.	Głównym źródłem dochodów Unii Europejskiej są składki płacone przez państwa członkowskie.	TAK	NIE
2.	Cła od towarów spoza Unii Europejskiej stanowią ponad 50% dochodów.	TAK	NIE

Na podstawie schematu wykonaj zadanie 15.

Zadanie 15. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

Głosowanie w Senacie dotyczące przyjęcia ustawy odbywa się po _____.

uchwaleniu ustawy przez Sejm	A
------------------------------	---

przyjęciu ustawy przez Prezydenta	B
-----------------------------------	---

Zadanie 16. (0–1)

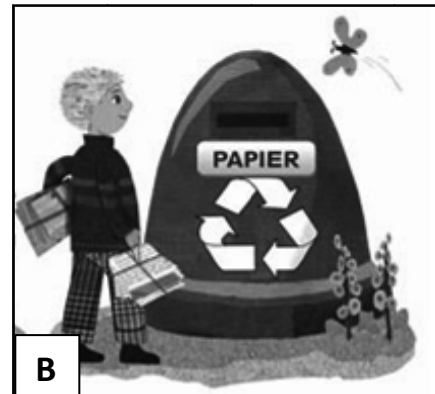
Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A lub B.

Od wielu lat między rodzeństwem trwa spór dotyczący podziału ziem po zmarłej krewnej. Aby rozstrzygnąć spór rodzeństwo powinno zwrócić się do _____.

policji	A
---------	---

sądu	B
------	---

Na podstawie ilustracji i opisu wykonaj zadanie 17.

Źródła: <http://www.akcjaekoszkola.pl/uploads/photos/181.png>
http://www.dzialasz.pl/sites/default/files/styles/large/public/save_water.jpg
http://ii.forum.mojeosiedle.pl/75/0e/segregowanie_smieci_104.jpg

Zadanie 17. (0–2)

Przyporządkuj opisowi właściwą ilustrację. Wpisz do tabeli odpowiednio literę A lub B, lub C.

1.	Należy podejmować wszelkiego rodzaju działania zmierzające do zmniejszenia strat w wykorzystaniu wody. Jednym ze sposobów jest dokręcanie kranów.	
2.	Chcąc płacić mniejsze rachunki za prąd, należy zmienić nasze nawyki. Można skutecznie zmniejszyć ilość zużywanej energii wymieniając tradycyjne żarówki na energooszczędne.	

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 18.

Młodzi ludzie mają, tak jak dorośli, swoje poglądy. Projekt „Młodzi głosują” daje im możliwość wypowiedzenia się w ważnych dla naszego kraju sprawach. W ramach akcji młodzież może zorganizować w szkole wybory na podobnych zasadach, jak wybory powszechne. Uczestnicząc w projekcie uczniowie w sposób aktywny zdobywają wiedzę na temat zasad wyborczych oraz funkcjonowania Sejmu i Senatu.

Zadanie 18. (0–3)

Uzupełnij zdania informacjami z ramek. Wpisz w każdą lukę odpowiednią literę.

1. Projekt „Młodzi głosują” przygotowuje uczniów do udziału w życiu _____.

osobistym	A
-----------	---

publicznym	B
------------	---

2. Udział w projekcie _____ młodych ludzi do działań.

aktywizuje	C
------------	---

zniechęca	D
-----------	---

3. Podejmując różne działania, młodzież zdobywa wiedzę na temat funkcjonowania _____.

Parlamentu	E
------------	---

szkolnictwa	F
-------------	---

Przeczytaj fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wykonaj zadanie 19.

Art. 126.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

Art. 134.

1. Prezydent Rzeczypospolitej jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie 19. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

1.	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem polskich władz.	TAK	NIE
2.	Prezydent sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi w celu zapewnienia bezpieczeństwa i pokoju.	TAK	NIE

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 20.

List motywacyjny jest pismem urzędowym. Kierowany jest do pracodawcy. Musi zawierać ściśle określone informacje, np. o wykształceniu, wykonywanym zawodzie, posiadanych umiejętnościach. Informacje te zapisane są w ustalonym porządku.

Zadanie 20. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednim wyrazem z ramki. Wpisz literę A lub B.

List motywacyjny należy napisać, gdy _____.

staramy się o pracę	A
---------------------	---

chcemy złożyć komuś życzenia	B
------------------------------	---

Brudnopis

A series of 20 horizontal dotted lines for writing.